

**Uchwała Nr.....
Rady Miejskiej w Jelczu-Laskowicach
z dnia 2023 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1939 z późn. zm.) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024 - 2027", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Jelcza-Laskowic.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny

Andrzej Wóźniak

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie uchwalenia
„Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027”

Gmina Jelcz-Laskowice jest zobowiązana do podejmowania działań na rzecz ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom.

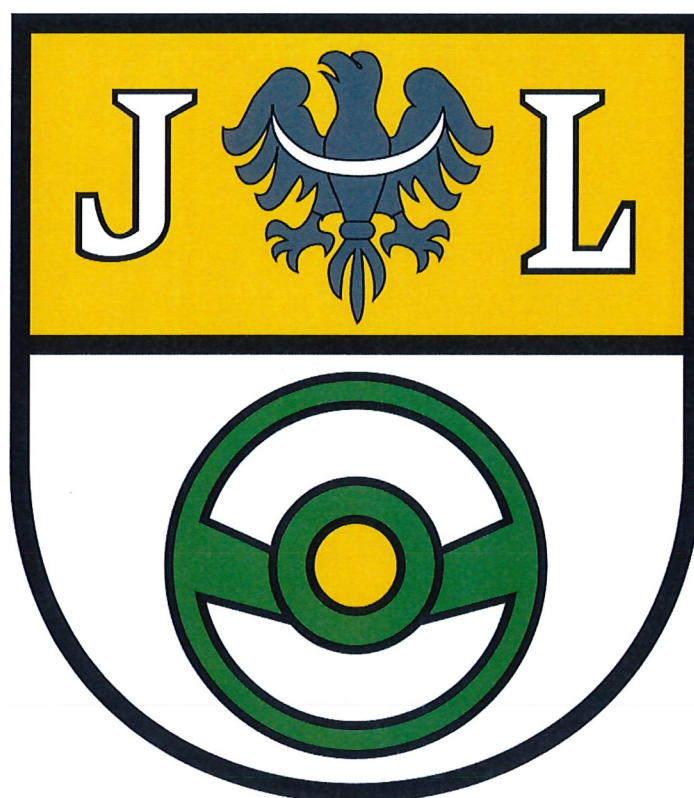
Podstawą do wskazania priorytetowych działań w przygotowanym projekcie Programu były wyniki badań społecznych zrealizowanych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, a także przeprowadzona diagnoza lokalnych zasobów i problemów. Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadziła firma zewnętrzna.

Program obejmuje szerszy niż dotychczas przedział czasowy. Ma on obowiązywać przez kolejne 4 lata – do roku 2027, a nie jak dotychczas przez rok. Zadania określone w Programie są finansowane głównie ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Z uwagi na powyższe, zasadnym jest podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027.

BURMISTRZ
Bogdan Szczesniak

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA MIASTA I GMINY
JELCZ-LASKOWICE NA LATA 2024-2027

Spis treści

Postanowienia ogólne	3
Wprowadzenie.....	7
Ogólna charakterystyka Gminy Jelcz-Laskowice.....	10
Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne	10
Dostępność napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice	12
Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych	13
Problem uzależnienia od alkoholu.....	13
Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych	21
Uzależnienia behawioralne	25
Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej	29
Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027	36
Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów:	37
Harmonogram realizacji zadań	44
Przewidziane efekty.....	44
Odbiorcy Programu	45
Realizator Programu.....	45
Instytucje współpracujące oraz wspierające prace Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach:.....	45
Zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu-Laskowicach	46
Zasady finansowania Programu	47
Monitoring i wdrażanie Programu	47
Postanowienia końcowe	48
Spis tabel.....	49
Spis wykresów	49
Bibliografia.....	49
Spis publikacji.....	49
Źródła internetowe.....	49

Postanowienia ogólne

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy m.in.: stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy. Natomiast zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027 jest kontynuacją zadań realizowanych w latach ubiegłych oraz określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także zadań wynikających z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program skierowany jest do mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, a w szczególności do osób zagrożonych uzależnieniami i uzależnionych oraz członków ich rodzin, nauczycieli i pedagogów, specjalistów z zakresu uzależnień, sprzedawców alkoholu, rodziców i opiekunów oraz do dzieci i młodzieży.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi jednostkami prowadzącymi działania w tym zakresie tj. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, placówek oświatowych z terenu gminy, organizacji pozarządowych, Policji oraz innych podmiotów realizujących zadania określone w Programie.

ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii należy do zadań własnych gminy. Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wyżej wymienionych zadań prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027.

Program jest kontynuacją szeregu działań, zainicjowanych w latach ubiegłych, który stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2021-2027 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zwanego dalej „NPZ”, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Realizacja tego celu odbywa się poprzez cele

operacyjne, a jednym z nich jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Podstawy prawne Programu:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025,
- ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Program został opracowany w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone w 2023 roku, jak również w oparciu o dane tzw. źródeł zastanych oraz dane pozyskane z instytucji. Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie. W badaniu wzięło udział 168 dorosłych mieszkańców, 135 rodziców uczniów, 73 nauczycieli, 20 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 840 uczniów szkół podstawowych.

Wprowadzenie

Ponad 80 proc. Polaków pije alkohol w sposób umiarkowany, bez istotnego ryzyka szkód zdrowotnych. Pod tym względem zaszły w naszym kraju ogromne zmiany na przestrzeni ostatnich trzydziestu kilku lat. Pod koniec lat 70-tych Polacy należeli do najbardziej rozpitych narodów świata, a 5 milionów osób upijało się regularnie kilka razy w tygodniu. Pozytywna ewolucja, która nastąpiła w strukturze i kulturze konsumpcji alkoholu w Polsce wynika bezpośrednio z realizacji polityki alkoholowej państwa nakreślonej w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Obecna struktura spożycia alkoholu w Polsce kształtuje się w sposób następujący: piwo 55-56 proc., napoje spirytusowe 36 proc., wino 8-9 proc., zaś pod względem całkowitej wielkości konsumpcji alkoholu Polska jest na 17 miejscu w Europie¹.

Badania CBOS na rok 2019 pokazują, że ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z 2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrósł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%). Odsetek ten jest obecnie najwyższy, odkąd monitorujemy tę kwestię².

Zgodnie z wynikami badania ESPAD przeprowadzonego w roku 2019, napoje alkoholowe nadal pozostają najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino.

¹ Opracowanie zbiorcze pod red. prof. A. M. Fala, Alkohol w Polsce, kontekst społeczny i legislacyjny, Warszawa 2020

² CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019

Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych³.

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych są reprezentatywne ogólnopolskie badania w populacji generalnej. Wyniki badań potwierdzają, że używanie narkotyków jest o wiele mniej rozpowszechnione niż picie napojów alkoholowych. Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Grupą wiekową, która jest często brana pod uwagę w prowadzeniu działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii są osoby w wieku 15-34 lata, czyli młodzi dorośli. W przypadku tej grupy rozpowszechnienie używania narkotyków w ciągu ostatniego roku jest wyższe niż w całej populacji. W Polsce odsetek osób używających narkotyków w wieku 15-34 lata wyniósł 10,4%, mimo to Polska nadal znajduje się w grupie krajów o niższych wskaźnikach⁴.

Zjawisko uzależnień jest najczęściej kojarzone z zażywaniem substancji psychoaktywnych, choć od niedawna także z czynnościami. Uzależnienia behawioralne (czy nałogi behawioralne) stanowią wyzwanie dla klinicystów, lekarzy (np. lekarzy pierwszego kontaktu), psychologów, terapeutów, jak również dla szerokiego grona osób pracujących z młodzieżą (np. w świetlicach socjoterapeutycznych), głównie za sprawą braku wiedzy na temat ich istoty czy przebiegu. Terminem „uzależnienia behawioralne” określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności (np. graniem w gry hazardowe). Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, natomiast nieformalnie – szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje,

³ Sierosławski, J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce, Warszawa 2019

jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. To właśnie odróżnia tzw. uzależnienia behawioralne od zachowań problemowych czy ryzykownych, do których możemy zaliczyć np. porzucanie szkoły. Zatem, poza uprawianiem hazardu, do tzw. uzależnień behawioralnych należą również zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów czy uprawianie ćwiczeń fizycznych, jeśli wykonywane są kompulsywnie i niosą negatywne konsekwencje dla jednostki i jej otoczenia⁵.

⁵ M. Rowicka, Uzależnienia behawioralne, Terapia i Profilaktyka, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015 r.

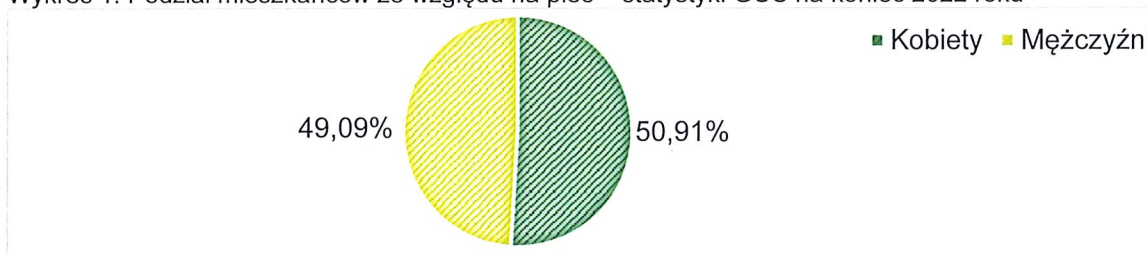
Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne

Gmina Jelcz-Laskowice to gmina miejsko-wiejska, która wchodzi w skład powiatu oławskiego i graniczy z gminą Oława oraz z gminami Czernica, Oleśnica, Bierutów, Namysłów i Lubsza.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2022 r. Gmina Jelcz-Laskowice liczyła 23 661 mieszkańców; z czego 50,91% stanowią kobiety (12 045), a 49,09% mężczyźni (11 616).

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku

Przyrost naturalny:

Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice w 2022 roku miała dodatni przyrost naturalny wynoszący 13. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,55 na 1000 mieszkańców. W 2022 roku urodziło się 250 dzieci, w tym 118 dziewczynek i 132 chłopców. W tym samym czasie doszło do 237 zgonów, co odpowiada 10,01 zgonom na 1000 mieszkańców.

Migracje ludności:

W 2022 roku zarejestrowano 334 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 301 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice wynosiło 33. W tym samym roku odnotowano 7 zameldowań z zagranicy oraz zarejestrowano 11 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -4.

Rynek pracy:

Dane statystyczne na koniec roku 2022 wskazują, że 57,60% mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice jest w wieku produkcyjnym, 19,20% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 23,20% w wieku poprodukcyjnym.

Zgodnie z danymi GUS na koniec 2022 roku w Gminie Jelcz-Laskowice pracowało 11 759 osób w gospodarce narodowej, w tym 5 534 kobiety oraz 6 225 mężczyzn. W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na 1000 mieszkańców pracowało 497 osób.

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku w Gminie Jelcz-Laskowice zarejestrowanych było 396 osób bezrobotnych, w tym: 216 kobiet oraz 180 mężczyzn⁶.

⁶ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Dostępność napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

Na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice ustalono następującą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 100 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 100 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu - 100 zezwoleń.

Jak również, następującą maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 60 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 50 zezwoleń,
- na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu - 50 zezwoleń.

Zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych muszą być zlokalizowane tak, aby w najbliższej okolicy punktu sprzedaży napojów alkoholowych oraz w odległości nie mniejszej niż 50 m od miejsc sprzedaży nie znajdowały się:

- placówki oświatowe,
- obiekty kultu religijnego,
- dworce kolejowe i autobusowe.

Ponadto, punkt sprzedaży napojów alkoholowych nie może być usytuowany na targowisku miejskim.

Wyniki diagnozy zagrożeń społecznych

Problem uzależnienia od alkoholu

Wyniki uzyskane wśród mieszkańców:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nadużywania napojów alkoholowych został oceniony najwyżej w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 3,74.
- 42,86% badanych postrzega alkoholizm jako problem zauważalny na terenie gminy, a 27,38% uważa, iż jest to problem powszechny. Z kolei, 23,81% uważa, że są to nieliczne przypadki. Następnie 4,76% uznało, iż ten problem nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 1,19% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 2. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy występuje problem alkoholizmu?

- 34,52% badanych spotkało się ze sprzedażą alkoholu nieletnim.
- 17,86% badanych spotkało się ze zjawiskiem picia alkoholu przez kobiety w ciąży.
- 50,00% mieszkańców spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców na terenie gminy.
- 64,29% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- 66,67% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol.
- 34,52% respondentów zadeklarowało abstynencję.

- 52,38% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie.
- 77,38% ankietowanych mieszkańców ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.
- Według 20,24% badanych mieszkańców tylko codzienne spożywanie napojów procentowych może doprowadzić do uzależnienia.
- 72,62% mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działania realizowane w obszarze profilaktyki powinny przyczyniać się do rozwoju i doskonalenia istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, uwzględniającego w szczególności: zapobieganie uzależnieniom poprzez systematyczną realizację różnych form oddziaływań skierowanych do społeczności lokalnej oraz niwelowanie skutków wynikających z problemów uzależnień poprzez zapewnienie bezpłatnej interdyscyplinarnej pomocy specjalistycznej.

Wyniki uzyskane wśród rodziców i nauczycieli:

- Według 79,45% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową.
- Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi.
- 34,25% badanych nauczycieli oceniło dobrze swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego, a 27,40% uznało go za raczej dobry.

- Łącznie 64,39% badanych nauczycieli uważa, iż są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.
- Według 80,82% badanych nauczycieli przyznaje, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem, w tym uzależnieniem behawioralnym.
- 2,99% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecku zdarzyło się upojenie alkoholowe.
- 72,39% rodziców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomagającym osobom uzależnionym.

Wyniki badania przeprowadzonego wśród rodziców oraz nauczycieli uczniów z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice zwracają uwagę na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych jednocześnie wskazując na podjęcie między innymi takich działań, jak:

- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- Podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej-organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół.
- Promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym; wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego.
- Realizowanie programów dla rodziców podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych.

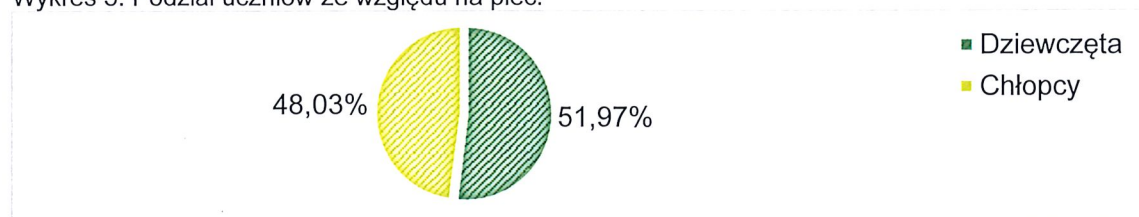
Wyniki uzyskane wśród sprzedawców napojów alkoholowych:

- Według 85,00% ankietowanych sprzedawców osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.
- 10,00% badanych sprzedawców przyznało, iż zdarzyło się nieprzyjemne zajście związane z alkoholem w obrębie sklepu.
- 100,00% ankietowanych sprzedawców uznało sprzedaż alkoholu dorosłej osobie nietrzeźwej za niestosowną.
- Według 95,00% ankietowanych sprzedawców osoby nieletnie podejmują próby zakupu alkoholu rzadko.
- 40,00% respondentów nie wie na czym polega zakaz reklamowania napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży.
- Wszyscy badani sprzedawcy są świadomi kary, jaka grozi za sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej.
- Wszyscy z nich odpowiedzieli, że w przypadku wątpliwości co do wieku kupującego zawsze proszą o pokazanie dokumentu tożsamości.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

W badaniu wzięło udział 456 uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. W grupie badanych znalazło się 237 dziewcząt oraz 219 chłopców.

Wykres 3. Podział uczniów ze względu na płeć.

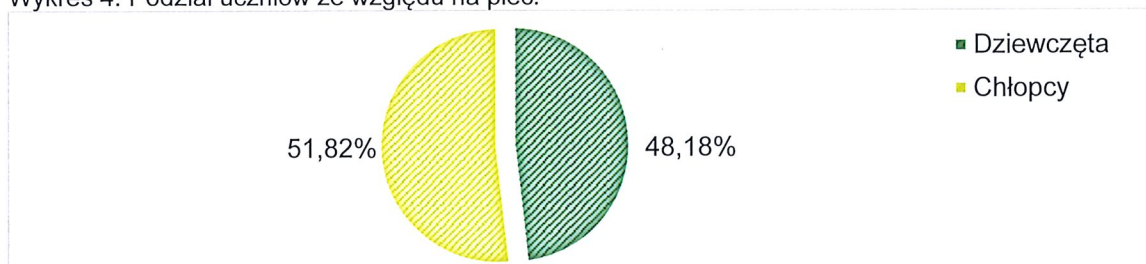

- Z badań przeprowadzonych wśród uczniów klas piątych i szóstych z terenu gminy wynika, iż 21,32% w tym: 19,92% ogółu badanych dziewcząt oraz 22,83% ogółu badanych chłopców odbyło już inicjację alkoholową. Pozostali ankietowani tj. 78,68% odpowiedzieli, że jeszcze nigdy nie pili alkoholu.
- Dane pozyskane w 2023 roku wskazują, iż 36,48% uczniów klas piątych i szóstych, zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. Pozostałe 63,52% przyznało, że nie posiada takich znajomości.
- Dla 17,80% ankietowanych zakup alkoholu jest bardzo trudny, prawie niemożliwy. Następnie 12,75% stwierdziło, iż zakup alkoholu jest raczej trudny, a 11,65% uważa, iż zakup alkoholu jest trudny, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Z kolei, 6,59% stwierdziło, że raczej łatwo kupić alkohol i nie wymaga to dużego wysiłku, a 3,52% przyznało, iż jest to zadanie bardzo łatwe i właściwie każdy może kupić alkohol. Pozostałe 47,69% uczniów nie wyraziło swojej opinii gdyż nie interesuje się tym tematem.
- 45,71% uczniów zadeklarowało, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia alkoholu, a 33,19% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 21,10% ankietowanych przyznało, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

W badaniu wzięło udział 384 uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; w tym 185 dziewcząt i 199 chłopców.

Wykres 4. Podział uczniów ze względu na płeć.

- Wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych pierwszy kontakt z alkoholem potwierdziło 32,55% badanych, w tym: 38,38% ogółu badanych dziewcząt i 27,14% ogółu badanych chłopców.
- Jako początek inicjacji alkoholowej większość badanych wskazała na wiek 11 lat.

Tabela 1. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?

W jakim wieku zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej n= 384
nie piłam/em	67,45% - 259 osób
11 lat	17,97% - 64 osoby
12 lat	6,25% - 24 osoby
13 lat	5,73% - 22 osoby
14 lat	1,04% - 4 osoby
15 lat	1,56% - 6 osób

- Z pozyskanych danych wynika, iż pierwszym kontaktem z alkoholem sprzyja okres wakacyjny, a młode osoby najczęściej sięgają po alkohol dla towarzystwa.
- 18,40% badanych uczniów mających za sobą inicjację alkoholową zadeklarowało, iż do „pierwszego razu” zostały namówione przez inne osoby.
- Gdy zapytano uczniów o częstotliwość spożywania alkoholu, 54,40% przyznało, że zdarzyło im się wypić alkohol tylko raz, a 27,20% zaznaczyło, że spożywa alkohol

okazjonalnie kilka razy do roku. Kolejno 13,60% spożywa alkohol codziennie lub prawie codziennie, a pozostałe 4,80% kilka razy w miesiącu.

Tabela 2. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych

Jak często sięgasz po alkohol?	Uczniowie klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej n=125
codziennie lub prawie codziennie	13,60%
kilka razy w tygodniu	0,00%
kilka razy w miesiącu	4,80%
kilka razy w roku	27,20%
piłam/em tylko raz	54,40%

- Kolejno zapytano uczniów, którzy potwierdzili więcej niż raz picie alkoholu, ile razy zdarzyło im się pić alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy. I tak, 26,32% przyznało, iż miało to miejsce 20 razy lub więcej. Kolejno 22,81% wskazało na przedział 1-2 razy i tyle samo zaznaczyło przedział 3-5 razy. Następnie 12,28% zaprzeczyło by piło w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem i tyle samo wskazało na przedział 6-9 razy. Pozostałe 3,51% zaznaczyło przedział 10-19 razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Ponadto, 56,14% przyznało, iż w ciągu ostatnich 30 dni spożywało alkohol.
- 38,60% badanych uczniów przyznało, iż zdarzyło się im upić napojem alkoholowym.
- 60,42% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol.
- 40,63% ankietowanych nie interesuje się zakupem napojów alkoholowych.
- Dla 22,40% ankietowanych zakup alkoholu jest trudny, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Z kolei, dla 12,76% jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe. Następnie 10,16% uznało, że jest to raczej trudne. Kolejno 7,29% uważa, że zakup alkoholu jest raczej łatwy dla każdego, a 6,77% uznało to za zadanie bardzo łatwe i niewymagające żadnego wysiłku.

- Uczniowie dość dobrze ocenili swój poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu. I tak, 49,48% ankietowanych posiada ogólne informacje na temat skutków spożywania alkoholu, a 29,95% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 20,57% uczniów przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji.

Wobec powyższego istotnym jest prowadzenie szeroko pojętej działalności profilaktycznej skierowanej nie tylko bezpośrednio do uczniów, ale również do rodziców, opiekunów oraz kadry pedagogicznej. W szczególności należy zwiększać świadomość dzieci i młodzieży na temat konsekwencji stosowania takich substancji, a także propagować zdrowy styl życia.

Problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców:

- Przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nowych substancji psychoaktywnych oraz problem narkomanii uzyskały odpowiednio wagę punktową 3,52 i 3,45.
- W odpowiedzi na pytanie odnośnie oceny rozpowszechnienia narkomanii na terenie gminy, największy odsetek respondentów tj. 34,52% przyznało, że są to nieliczne przypadki. Z kolei, 23,81% uznało, że jest to problem zauważalny na terenie gminy. Następnie 21,43% przyznało, iż ten problem jest powszechny, a 7,14% stwierdziło, że taki problem nie występuje na terenie gminy. Pozostałe 13,10% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.
- Zdecydowana większość badanych mieszkańców tj. 78,57% nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.
- 63,10% badanych mieszkańców nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Pozostałe 28,57% respondentów przyznało, że zna do 5 takich osób, 5,95% zna do 10 takich osób, a 2,38% powyżej 10 takich osób.
- 17,86% badanych mieszkańców przyznało się do eksperymentowania z narkotykami.

Badania zrealizowane wśród dorosłych mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu występuje na terenie Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Konieczna jest realizacja działań edukacyjnych, mających na celu uświadamianie mieszkańców o ryzyku związanym z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również bieżąca współpraca samorządu lokalnego z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz promowania zdrowego stylu życia i przeciwdziałania narkomanii. Należy podejmować działania profilaktyczne w celu uniknięcia rozpowszechnienia się problemu, jak również kształtowania odpowiednich postaw mieszkańców wobec zjawiska narkomanii.

Wyniki uzyskane wśród rodziców oraz nauczycieli:

- 29,85% badanych rodziców uważa, iż na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami.
- 34,33% badanych rodziców posiada tylko częściową wiedzę na temat narkotyków, ich rodzaju oraz skutków ich używania, a 5,22% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.
- 15,67% badanych rodziców nie potrafi rozpoznać osoby pod wpływem narkotyków.
- 54,48% rodziców rozmawia z dziećmi rzadko na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, a 11,19% nigdy nie rozmawia na takie tematy.
- 34,25% badanych nauczycieli oceniło dobrze swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia narkotykowego.
- 72,59% badanych rodziców oraz 64,38% badanych nauczycieli nie posiada wiedzy na temat e-narkotyków (i-dose, narkotyki dźwiękowe).
- Według 53,42% badanych nauczycieli szkoły zapewniają wystarczający poziom wsparcia psychologicznego.
- 42,22% badanych rodziców stwierdziło, iż szkoły nie zapewniają odpowiedniego poziomu wsparcia psychologicznego.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

- 86,59% badanych uczniów nie zna w swoim środowisku osób zażywających narkotyki. Pozostałe 13,41% przyznało natomiast, że zna osoby zażywające tego typu substancje psychoaktywne.
- 7,69% przyznało, iż ktoś namawiał ich do zażycia narkotyków.
- 30,77% ogółu badanych uczniów klas piątych i szóstych nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków. Z kolei, 47,47% badanych zna ogólne skutki zdrowotne zażywania tego typu substancji, a 21,76% potrafi dokładnie wymienić konsekwencje zdrowotne.

- 34,51% uczniów nie zna prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Z kolei, 43,52% badanych stwierdziło, że wie jakie są ogólne kary, a 21,98% zadeklarowało, że potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.
- Z odpowiedzi uczniów klas piątych i szóstych wynika, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

- 10,68% ogółu badanych uczniów wie dokładnie, gdzie i u kogo można kupić narkotyki.
- Dane pozyskane w 2023 roku wskazują, iż 25,00% uczniów klas siódmych i ósmych, zna w swoim środowisku osoby, które zażywają narkotyki.
- Do odbycia inicjacji narkotykowej przyznało się 5,20% tj. 20 uczniów klas siódmych i ósmych. Wszyscy z nich potwierdzili kontakt z marihuaną lub haszyszem, a 14 uczniów z narkotykami w tabletkach i proszku. Uczniowie najczęściej zażywali narkotyki z ciekawości oraz dla towarzystwa. Zdarzenia te najczęściej miały miejsce w szkole, a kolejno na wakacjach. Ponadto, 16 osób przyznało, iż przebywało pod wpływem narkotyków na terenie swojej szkoły.
- Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika również, że 48,96% zna ogólne skutki zdrowotne ich zażywania, a 23,44% uczniów jest w stanie wskazać jaki wpływ mają narkotyki na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 27,60% badanych przyznało się do braku wiedzy na ten temat.
- 31,25% ogółu badanych nie posiada wiedzy na temat konsekwencji prawnych z tytułu posiadania narkotyków. 44,53% badanych odpowiedziało, że zna ogólne konsekwencje prawne, a 24,22% zadeklarowało, że potrafi dokładnie powiedzieć jakie grożą za to kary.
- W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło również pytania o dostęp do narkotyków. I tak, 18,49% badanych stwierdziło, że jest to zadanie bardzo trudne, prawie niemożliwe. Kolejno 11,72% przyznało, że jest to zadanie raczej trudne. Następnie 7,81% stwierdziło, że jest to zadanie trudne, ale możliwe. Z kolei, 6,25% uznało to

za zadanie łatwe dla każdego, a 2,86% za zadanie raczej łatwe i niewymagające wysiłku. Pozostałe 52,86% ankietowanych nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie, gdyż się tym nie interesuje.

- 21,35% badanych uczniów klas siódmych i ósmych, zna w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze. Pozostałe 78,65% nie zna takich osób.
- 40,10% badanych przyznało, że nie zna konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy. Idąc dalej, 37,76% uczniów zadeklarowało, że posiada ogólną wiedzę na temat skutków ich zażywania. Z kolei, 22,14% stwierdziło, że potrafi powiedzieć jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy.
- Do zażywania dopalaczy przyznało się 4,17% tj. 16 uczniów.
- 8,59% uczniów posiada wiedzę, gdzie i od kogo kupić dopalacze.
- 79,95% nigdy nie zażywała leków uspokajających i nasennych z przepisu lekarza. Pozostałe osoby potwierdziły zażywanie tego typu leków, w tym: 12,24% krócej niż przez trzy tygodnie, a 7,81% przez trzy tygodnie lub dłużej.
- Z odpowiedzi uczniów klas siódmych i ósmych wynika, że zarówno rodzice, jak i nauczyciele zazwyczaj rozmawiają na temat szkodliwości zażywania narkotyków oraz dopalaczy, jednak robią to z różną częstotliwością.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu jest obecny w środowisku szkolnym uczniów szkół podstawowych.

W związku z powyższym zasadnym jest kontynuowanie działań profilaktycznych w szkołach, w szczególności w zakresie profilaktyki uzależnień i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Działania zaplanowane w ramach profilaktyki szkolnej mają na celu wspieranie rozwoju programów i działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, a także podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, nauczycieli i pedagogów. Istotnym jest organizowanie szkoleń dla nauczycieli w zakresie umiejętności rozpoznawania niepokojących sygnałów wśród uczniów oraz zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie organizowania i prowadzenia działań profilaktycznych.

Uzależnienia behawioralne

Wyniki uzyskane wśród dorosłych mieszkańców:

- 21,43% badanych mieszkańców uczestniczy od czasu do czasu w zakładach bukmacherskich typu Lotto, STS.
- 11,90% uczestniczy w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych, polegające na wysyłaniu płatnych smsów
- Łącznie 61,90% mieszkańców zna osoby, które regularnie korzystają z gier losowych.
- 44,05% ma problem z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 42,86% respondentów ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.
- 26,19% uznało, iż ma problem z uzależnieniem od pracy.
- 15,48% mierzy się z nadmiernym objadaniem się.
- 10,71% przyznało, iż ma problem z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych oraz nałogowym kupowaniem rzeczy.
- 45,24% badanych mieszkańców oceniło swój poziom wiedzy na temat uzależnień behawioralnych jako dostateczny.

Przeprowadzone badania wskazały, iż problem uzależnień behawioralnych, dotyczy mieszkańców z terenu gminy. Zaleca się podjąć działania profilaktyczne w tym obszarze mające na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w tym zakresie.

Wyniki uzyskane wśród rodziców oraz nauczycieli:

- 43,28% badanych rodziców przyznało, iż dzieci chętnie rozmawiają z nimi na temat wszystkich swoich problemów.
- Według 22,96% badanych rodziców pandemia Covid-19 wpłynęła niekorzystnie na ich relacje z dzieckiem, gdyż ich dzieci ograniczyły kontakty z rówieśnikami, zamknęły się w sobie oraz w nadmiernej ilości korzystały ze sprzętów elektronicznych.

- 48,51% badanych rodziców przyznało, że ich dzieci spędzają przed komputerem od 1 do 3 godzin dziennie.
- 46,67% rodziców zauważyło u swojego dziecka nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego.
- 31,11% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecko nadmiernie korzysta z gier komputerowych.
- 23,70% badanych rodziców przyznało, iż ich dziecko nadmiernie korzysta z Internetu.
- 36,30% badanych rodziców oraz 43,84% badanych nauczycieli dobrze ocenia swój poziom wiedzy nt. uzależnień behawioralnych.
- 67,12% badanych nauczycieli przyznało, iż chciałoby uczestniczyć w warsztatach lub szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.
- 83,56% badanych nauczycieli uważa, iż wśród uczniów można zaobserwować problem związany z nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego.
- 75,34% zauważyło problem związany z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych przez uczniów.
- 60,27% badanych nauczycieli przyznało, iż uczniowie mają problem związany nałogowym korzystaniem z Internetu.
- 52,05% badanych nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować strach związany z brakiem telefonu komórkowego (nomofobia).
- 36,99% przyznało, iż wśród uczniów zauważyło problem związany z zaburzeniami odżywiania.
- 32,88% nauczycieli zauważyło zachowania autoagresywne wśród uczniów.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas piątych i szóstych szkół podstawowych:

- 31,87% badanych uczniów przyznało, iż poświęca od 1 do 3 godzin w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu. Kolejno 30,77% wskazało na ponad 5 godzin dziennie, a 25,05% przyznało, iż przeznaczają na od 3 do 5 godzin dziennie.

Następnie 9,01% wskazało na mniej niż 1 godzinę dziennie, a 1,54% korzysta tylko w weekendy. Pozostałe 0,88% przyznało, iż nigdy nie korzysta z takich urządzeń.

- Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają swój czas na gry w wirtualne światy, a następnie na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką oraz śledzenie portali społecznościowych. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.
- Gdy zapytano badanych o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie, 49,23% odpowiedziało, że takie sytuacje w ogóle się nie zdarzają. Pozostali ankietowani przyznali, że zdarza się im nawiązywać nowe kontakty w Sieci; w tym 37,80% zadeklarowało, że robi to okazjonalnie, a 12,97% odpowiedziało, że zdarza się to bardzo często.
- 24,78% uczniów nadmiernie korzysta z gier komputerowych.
- 21,71% uczniów przyznało, iż nałogowo korzysta z telefonu komórkowego.
- 21,49% ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Wyniki uzyskane wśród uczniów klas siódmych i ósmych szkół podstawowych:

- Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na śledzenie portali społecznościowych, kolejno na odwiedzanie stron internetowych w związku z nauką oraz na gry w wirtualne światy. Najrzadziej korzystają ze stron tematycznych lub zawierających fora.
- 49,48% uczniów przyznało, iż okazjonalnie zawiera znajomości w Internecie, a 21,35% przyznaje, że robi to często. Pozostałe 29,17% stwierdziło, że nigdy nie zawiera takich znajomości.
- 28,13% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że uczestniczyło w grach typu hazardowego. Z pozyskanych danych wynika, iż uczniowie potwierdzili najczęściej wielorazowe uczestnictwo w poszczególnych rodzajach gier i najczęściej były to gry na automatach w salonie gier.
- 31,51% przyznało, że ma problem z nałogowym korzystaniem z telefonu.
- 30,47% stwierdziło, iż ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

- 26,56% stwierdziło, iż mierzy się z zakupoholizmem.
- 24,74% mierzy się ze strachem związanym z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym (nomofobia).
- 23,18% przyznało, że dotyczy ich nadmierne korzystanie z gier komputerowych.

Podsumowując przedstawione powyżej dane można stwierdzić, iż problem uzależnień behawioralnych jest obecny w środowisku szkolnym uczniów szkół podstawowych. Należy więc podjąć działania profilaktyczne w tym obszarze przede wszystkim poprzez upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.

Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności interwencyjnej i profilaktycznej

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Dane z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, iż na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Tabela 3. Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MGKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia MGKRPA (ogółem)	rok 2020	21
	rok 2021	24
	rok 2022	24
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2020	32
	rok 2021	54
	rok 2022	35
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2020	125
	rok 2021	112
	rok 2022	109
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2020	0
	rok 2021	1
	rok 2022	0
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2020	5
	rok 2021	4
	rok 2022	10
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2020	20
	rok 2021	11
	rok 2022	32
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2020	0
	rok 2021	1
	rok 2022	2

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

Rok 2020:

- szkolenie dla rad pedagogicznych PSP nr 1 w Jelczu-Laskowicach, PSP w Minkowicach Oławskich, PSP w Wójcicach,
- spektakle profilaktyczne w formie on-line dla wszystkich szkół podstawowych (klasy 0-8).

Rok 2021:

- warsztaty dot. profilaktyki uzależnień pn. „Cukierki” dla szkół PSP2 i PSP3 w Jelczu-Laskowicach,
- warsztaty profilaktyczne „Drużyna Mistrzów Sport Muzyka Pasja” dla uczniów PSP3 w Jelczu-Laskowicach,
- warsztaty dla uczniów PSP w Miłoszycach „Stop przemocy – sprawca czy ofiara przemocy” oraz „Stop cyberprzemocy”,
- szkolenie dla rad pedagogicznych PSP nr 1 w Jelczu-Laskowicach, PSP w Minkowicach Oławskich, PSP w Wójcicach,
- warsztaty profilaktyczne dla uczniów PSP1, PSP w Minkowicach Oławskich, PSP w Wójcicach.

Rok 2022:

- warsztaty profilaktyczne „Cukierki” zrealizowano dla uczniów PSP2 w Jelczu-Laskowicach,
- wykład dotyczący kompetencji rodzicielskich dla rodziców uczniów PSP w Minkowicach Oł. oraz Wójcic,
- spektakle profilaktyczne dotyczące asertywności, przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków, dopalaczy zrealizowano szkołach PSP1, PSP3, filia PSP3, PSP Miłoszyce,
- warsztaty profilaktyczne dot. komunikacji, budowania relacji, emocji dla uczniów PSP1, PSP w Minkowicach Oławskich, PSP w Wójcicach,
- warsztaty dot. przemocy rówieśniczej dla PSP w Wójcicach,
- wykład dotyczący roli rodziny dla rodziców w Przedszkolu Publicznym nr 1 w Jelczu-Laskowicach,

- cykl warsztatów dotyczących emocji dla dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Jelczu-Laskowicach,
- cykl warsztatów dotyczących budowania autorytetu oraz wzmacniania roli nauczyciele w kontekście pomocy i zapobieganiu zachowaniom dysfunkcyjnym dla rady pedagogicznej PSP1 w Jelczu-Laskowicach,
- spektakle profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz uzależnień behawioralnych dla uczniów PSP1, PSP2, PSP3, PSP w Miłoszycach, PSP w Minkowicach Oł. oraz Wójcicach,
- wywiadówka profilaktyczna dla rodziców PSP w Miłoszycach,
- warsztaty profilaktyczne dotyczące promocji zdrowia psychicznego „Smutno, że aż boli” dla uczniów klas VI-VIII PSP3 w Jelczu-Laskowicach,
- warsztaty profilaktyczne dot. stresu dla uczniów) VII-VIII klas PSP3 w Jelczu-Laskowicach,
- cykl warsztatów dotyczących cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej dla uczniów szkół PSP w Miłoszycach, PSP w Minkowicach Oł, PSP w Wójcicach oraz PSP1 w Jelczu-Laskowicach, warsztaty profilaktyczne „nie bój się lęku” dla uczniów VII-VII klas PSP3 w Jelczu-Laskowicach.

Inne działania:

2021 rok:

- Stowarzyszenie Abstynenckie Tęcza z Jelcza-Laskowic – działania związane z krzewieniem trzeźwości.
- Młodzieżowy Związek Sportowy „Wypoczynek” - organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży podopiecznych świetlic środowiskowych z Jelcza-Laskowic z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

2022 rok:

- Poradnia Leczenia Odwykowego. Zadania Poradni:
 - ✓ udzielanie konsultacji, informacji osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień behawioralnych,
 - ✓ motywowanie osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do

leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,

- ✓ udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące, kierowanie do grup wsparcia po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia),
- ✓ rozpoznawanie zjawisk przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- ✓ inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- ✓ gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji, poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.

W 2022 roku Poradnia Leczenia Odwykowego czynna była we wtorki i czwartki w godzinach od 10:00 do 18:00. Odnotowano łącznie 408 wizyt w tym: 338 wizyt osób uzależnionych od alkoholu i 70 wizyt osób współuzależnionych. Ponadto, 68 osób zgłosiło się do Poradni po raz pierwszy, a 32 osoby dobrowolnie zgłosiły się na leczenie do Poradni.

- Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień Młodzieży. Terapeuta uzależnień pełnił dyżur w poniedziałki w godzinach od 18:00 do 20:00. Był dostępny dla osób nieletnich oraz ich rodziców. W Punkcie udzielono 31 porad i konsultacji.
- Terenowe szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych połączone z audytem tajemniczy klient. Szkolenia realizowano w latach 2020-2022.

Kluby środowiskowe:

- liczba placówek: 2,
- liczba dzieci w placówkach: 60,
- liczba wychowawców: 4.

Grupy samopomocowe: - Stowarzyszenie Abstynenckie Tęcza, w ramach którego działają grupy:

- dla anonimowych alkoholików – 3,
- dla współuzależnionych - 1,
- dla anonimowych narkomanów – 1.

Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy

Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy mieści się w świetlicy środowiskowej Top przy ul. Bożka 13 w Jelczu-Laskowicach. W 2022 roku funkcjonował od stycznia do czerwca i od sierpnia do grudnia w każdą środę w godzinach 16:00 – 19:00. Dyżur w Punkcie pełnił psycholog. W sumie przyjęto 98 osób, w tym 27 dzieci.

W ramach Punktu podejmowane są następujące czynności: udzielanie porad i konsultacji zgłaszającym się osobom. Doradztwo, wsparcie i pomoc rodzinom, w których występuje problem przemocy. Wstępna pomoc psychologiczna dla osób doświadczających przemocy. Treningi kontroli złości. Warsztaty umiejętności wychowawczych. Działania informacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli szkół z terenu Gminy Jelcz-Laskowice.

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego

Punkt Konsultacyjnego	Rok	Liczba
liczba osób korzystających z pomocy Punktu	rok 2020	42
	rok 2021	39
	rok 2022	98

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach

Z danych przekazanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 5. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2020	377
	rok 2021	358
	rok 2022	342
liczba osób w rodzinach	rok 2020	632
	rok 2021	606
	rok 2022	579

rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2020	25
	rok 2021	18
	rok 2022	22

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
alkoholizm	rok 2020	15
	rok 2021	13
	rok 2022	13
narkomania	rok 2020	4
	rok 2021	3
	rok 2022	6

Zespół Interdyscyplinarny

W 2021 roku odnotowano największą liczbę osób dotkniętych przemocą domową. Na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba osób stosujących przemoc domową.

Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	53	49	40
kobiety	46	39	34
mężczyźni	5	7	2
nieletni	2	3	4
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	51	47	38
kobiety	0	3	1
mężczyźni	51	44	33
nieletni	0	0	4

Liczba wniosków skierowanych do Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z przemocą domową, w której występuje problem uzależnienia od alkoholu:

- rok 2020: 45 wniosków,
- rok 2021: 35 wniosków,
- rok 2022: 16 wniosków.

Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego.

Tabela 8. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Interwencje	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości (dane dla całego powiatu)	rok 2020	244
	rok 2021	210
	rok 2022	156
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu (dane dla całego powiatu)	rok 2020	36
	rok 2021	27
	rok 2022	32
zakłócanie porządku publicznego	rok 2020	328
	rok 2021	248
	rok 2022	269
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2020	11
	rok 2021	13
	rok 2022	16
liczba wypadków pod wpływem alkoholu (dane dla całego powiatu)	rok 2020	1
	rok 2021	2
	rok 2022	4
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2020	54
	rok 2021	43
	rok 2022	44
osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027

Cel główny Programu:

Tworzenie warunków do kształtowania motywacji, zdrowych nawyków i pogłębiania wiedzy na temat zdrowego stylu życia wolnego od wszelkich uzależnień, a także podejmowanie działań na rzecz zdrowia własnego i innych.

Cele operacyjne Programu:

1. Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych, narkotyków i dopalaczy.
2. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.
3. Ograniczenie używania alkoholu oraz zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych poprzez działania wychowawcze i profilaktyczne.
4. Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowe substancje psychoaktywne- dopalacze.
5. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, opartych o kształtowanie właściwych postaw i wartości.
6. Wspieranie skutecznych procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
7. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
8. Podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo- wychowawczej.
9. Wspieranie działań szkół, instytucji i organizacji pozarządowych, środowisk abstynenckich kreujących właściwe wzorce i popularyzację zdrowego stylu życia.
10. Promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania zjawisku narkomanii, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, przestępczości i przemocy domowej.

Zadania prowadzące do osiągnięcia ww. celów:

Zadanie nr 1: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

1.1 Podejmowanie przez Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków:

- a) przyjmowanie zgłoszeń o osobach nadużywających alkoholu i narkotyków;
- b) prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego;
- c) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badania przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- d) wnioskowanie do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba zgłoszeń do MGKRPA;
- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- liczba zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych;
- liczba wniosków skierowanych do Sądu.

1.2 Finansowanie działalności Poradni Leczenia Uzależnień oraz Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień Młodzieży.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- kwota przekazanych środków pieniężnych.

1.3 Rozpoznawanie w środowisku przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły, Policję, Ośrodek Zdrowia rodzin z osobami nadużywającymi lub uzależnionymi od alkoholu/narkotyków, celem podejmowania odpowiednich działań eliminujących zagrożenia.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba beneficjentów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu uzależnień.

1.4 Nawiązanie ścisłej współpracy z Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu oraz Stowarzyszeniem Abstynenckim Tęcza w Jelczu-Laskowicach.

Zadania nr 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

2.1 Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

2.2 Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnieniom behawioralnym poprzez organizowanie szkoleń tematycznych dla pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, nauczycieli, rodziców oraz pracowników ośrodków zdrowia.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

2.3 Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba wniosków skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z przemocą domową, w której występuje problem uzależnienia od alkoholu.

2.4 Prowadzenie poradnictwa oraz wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy uzależnień oraz problemy przemocy domowej.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej.

2.5 Zapewnienie pomocy terapeutycznej i psychospołecznej osobom uzależnionym od alkoholu lub/i narkotyków oraz ich rodzinom w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba osób korzystających z pomocy w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu.

2.6 Dyżur Poradni Leczenia Uzależnień w Jelczu-Laskowicach.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba dyżurów w miesiącu.

2.7 Upowszechnianie informacji dotyczącej procedury „Niebieskie Karty”.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

2.8 Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom osób nadużywających alkoholu oraz dotkniętym przemocą domową w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba osób korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy.

Zadanie nr 3: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

3.1 Prowadzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlicy i klubów środowiskowych dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia:

- a) zapewnienie m.in.: opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacja czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych, rozwój zainteresowań oraz dożywianie,
- b) prowadzenie w świetlicy i klubach środowiskowych zajęć profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne,
- c) pokrywanie kosztów lokalowych i opłat eksploatacyjnych,
- d) finansowanie zatrudnienia osób zatrudnionych w świetlicy i klubach środowiskowych.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba dzieci uczestniczących do świetlic oraz klubów środowiskowych;
- liczba zatrudnionych osób.

3.2 Organizacja lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic/klubów środowiskowych, mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba podjętych działań.

3.3 Organizacja lub finansowanie wycieczki letniego/zimowego wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zorganizowanych działań.

3.4 Udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych i edukacyjnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanią oraz uzależnieniami behawioralnymi.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień.

3.5 Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce wszelkich uzależnień, w tym pozycji książkowych, broszur, prenumerata czasopism.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zakupionych materiałów edukacyjnych.

3.6 Dofinansowanie lub inna pomoc w realizacji szkolnych programów profilaktycznych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zrealizowanych szkolnych programów profilaktycznych.

3.7 Dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu promujących zdrowy styl życia dzieci i młodzieży, będących integralnym elementem programu profilaktycznego.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

3.8 Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień oraz badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych.

3.9 Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przekazanych informacji.

3.10 Organizowanie lokalnych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem patologiom społecznym.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba zorganizowanych lokalnych działań edukacyjnych.

Zadanie nr 4: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

- 4.1 Wspieranie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.
- 4.2 Wspieranie działalności na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym prowadzonej przez urząd pracy, policję, kuratorów sądowych, organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.
- 4.3 Stała współpraca z placówkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.
- 4.4 Dofinansowanie powstających inicjatyw społecznych organizowanych przez szkoły, parafie, sołectwa, organizacje pozarządowe w zakresie krzewienia trzeźwości wśród lokalnej społeczności.

Udzielanie wsparcia w/w podmiotom następować będzie na podstawie złożonych projektów, spełniających założenia merytoryczne niniejszego Programu. Wspieranie takich podmiotów następować będzie poprzez udzielenie dofinansowania lub/i przekazywanie materiałów edukacyjnych lub/i promowanie działań w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice

Zadanie nr 5: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 5.1 Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zezwoleniu i innych aktach prawnych dotyczących handlu alkoholem.
 - a) podejmowanie przez MGKRPA działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem;
 - b) podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Wskaźniki osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży.

5.2 Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych:

- a) przeprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych szkoleń skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

5.3 Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawy zakaz reklamy napojów alkoholowych.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przeprowadzonych interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa.

5.4 Zobowiązanie sprzedawców do umieszczenia w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych o szkodliwości alkoholu.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba przypadków stwierdzenia uchybień w zakresie udostępniania w widocznym miejscu tabliczek informacyjnych.

5.5 Podejmowanie interwencji Policji w stosunku do osób prowadzących pojazdy po spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

Wskaźnik osiągnięcia zadania:

- liczba interwencji Policji z powodu prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

5.6 W przypadku stwierdzenia złamania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim lub nietrzeźwym a także w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych, Gmina występować będzie do Sądu Rejonowego w charakterze oskarżyciela publicznego.

Harmonogram realizacji zadań

Działania zaplanowane w ramach Programu realizowane będą w latach 2024-2027. Harmonogram realizacji zadań będzie ustalany na bieżąco.

Przewidziane efekty

Zakładanym efektem realizacji Programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych w/w problemami oraz zwiększenie jego skuteczności poprzez:

- zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dzięki realizacji działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkotykowych, tj. informacyjno-edukacyjnych, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych,
- udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami,
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób uzależnionych,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień,
- zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności.

Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką alkoholową. Oczekiwany rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

Odbiorcy Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, w szczególności do:

- dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice,
- osób i rodzin z problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych,
- osób współuzależnionych i DDA,
- osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym, problemem narkotykowym oraz problemem uzależnień behawioralnych,
- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemów uzależnień,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- kierowców pojazdów,
- sprzedawców napojów alkoholowych,
- społeczności lokalnej,
- organizacji pozarządowych.

Realizator Programu

Realizatorem zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Za koordynację Programu odpowiedzialny będzie pełnomocnik burmistrza ds. profilaktyki uzależnień.

Instytucje współpracujące oraz wspierające prace Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach:

- Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,

- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Placówki oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Policja,
- Sąd i Prokuratura,
- Stowarzyszenia lokalne,
- Parafie.

Zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jelczu-Laskowicach

Za udział w posiedzeniach Komisji oraz za inne prace wykonane na zlecenie Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:

- a) 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę dla Przewodniczącego Komisji,
- b) 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę dla pozostałych członków Komisji.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest imienna lista obecności z posiedzenia Komisji lub potwierdzone przez Przewodniczącego zlecenie wykonania zadania przez członków Komisji.

Minimalne wynagrodzenie rozumiane jest jako minimalne wynagrodzenie ustalone w oparciu o zasady określone w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Zadania realizowane przez Komisję:

- 1) prowadzenie postępowań wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
 - ✓ przeprowadzanie wywiadów środowiskowych,
 - ✓ motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - ✓ udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - ✓ kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie stopnia uzależnienia od alkoholu,

- ✓ kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - ✓ udział w postępowaniu sądowym.
- 2) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - 3) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, określonej we wniosku o zezwolenie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej,
 - 4) udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
 - 5) inicjowanie działań w zakresie realizacji Programu,
 - 6) obsługa administracyjna i kancelaryjna prowadzona jest przez pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki uzależnień.

Zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml zgodnie z przepisami Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wydatki poniesione na realizację zadań w 2024 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2025-2027. Plan wydatków zostanie zawarty w uchwale budżetowej gminy.

Monitoring i wdrażanie Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2024-2027 przez cały okres realizacji będzie podlegał monitoringowi.

Wdrażanie Programu będzie miało charakter ciągły i otwarty. Działania związane z profilaktyką będą podejmowane przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

Celem ewaluacji Programu będzie określenie efektów wdrażania jego założeń. Powodzenie realizacji Programu uwarunkowane jest w dużej mierze interdyscyplinarnym podejściem do problemu oraz stopniem zaangażowania poszczególnych podmiotów.

Postanowienia końcowe

Rada Miejska w Jelczu-Laskowicach otrzyma coroczne sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Spis tabel

Tabela 1. W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się wypić napój alkoholowy?	18
Tabela 2. Jak często sięgasz po alkohol? – uczniowie klas siódmych i ósmych	19
Tabela 3. Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	29
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego.....	33
Tabela 5. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	33
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej.....	34
Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	34
Tabela 8. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	35

Spis wykresów

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku	10
Wykres 2. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy występuje problem alkoholizmu?	13
Wykres 3. Podział uczniów ze względu na płeć.....	17
Wykres 4. Podział uczniów ze względu na płeć.....	18

Bibliografia

Spis publikacji

1. CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019
2. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce, Warszawa 2019
3. M. Rowicka, Uzależnienia behawioralne, Terapia i Profilaktyka, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015 r.
4. Opracowanie zbiorcze pod red. prof. A. M. Fała, Alkohol w Polsce, kontekst społeczny i legislacyjny, Warszawa 2020
5. Sierosławski. J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/601>